

WIOSNA LUDÓW

Wiosną Ludów nazywamy serię wystąpień rewolucyjnych w Europie w latach 1848-1849, które poza imperium osmańskim i carską Rosją objęły wszystkie stolice europejskie. W samej nazwie, nadanej współcześnie, kryje się entuzjazm i przekonanie, że podjęta walka zakończy się pełnym oswobodzeniem narodów i rozwiązaniem najostrzejszych konfliktów społecznych. Udział w tych walkach brali polscy emigranci, kierując się hasłem Lelewela z 1831 r. „Za naszą i waszą wolność”.

W tym ogólnoeuropejskim zrywie nadzieje widzieli również znajdujący się pod zaborami Polacy, ponieważ między sprawą polską a losami rewolucji w jakimkolwiek innym kraju zachodził ścisły związek. Walka Polaków o niepodległość osłabiała mocarstwa rozbiorowe, zwiększając możliwość działania sił rewolucyjnych. To z kolei osłabiało europejską reakcję, tworząc dogodniejsze warunki dla niepodległościowych dążeń Polaków.

Polacy brali udział we wszystkich rewolucjach europejskich - często jako dowódcy sił powstańczych. Na Węgrzech dowodzili generałowie Józef Bem, Józef Wysocki i Henryk Dembiński. W Rzymie Adam Mickiewicz utworzył legion polski; dowódcą armii Królestwa Piemontu był gen. Wojciech Chrzanowski; na Sycylii walczył L. Mierostawski; w Badonii i Palatynacie dowodził gen. F. Sznajde. Najczęściej polscy emigranci trafiali na stanowiska dowódcze dzięki poparciu działającemu w Paryżu Hotelowi Lambert. Hotel Lambert współpracował z liberałami włoskimi w celu utworzenia polskich formacji wojskowych.

Generał Józef Bem

Generał Józef Bem w okresie Wiosny Ludów przybył do Galicji, gdzie próbował stworzyć Gwardię Narodową. W obliczu niepowodzenia udał się do Wiednia, gdzie faktycznie, choć bez nadania formalnego dowództwa, kierował siłami rewolucyjnymi broniącymi miasta przed wojskami habsburskimi. Po upadku Wiednia w przebraniu woźnicy przedostał się na Węgry, gdzie powierzono mu naczelne dowództwo armii. Odniósł szereg zwycięstw nad Austriakami, w ostatnich tygodniach powstania był naczelnym wodzem sił węgierskich, zdobył wielki autorytet wśród Węgrów, Serbów i Rumunów.

Po upadku powstania udał się do Turcji, spodziewając się kolejnego wybuchu międzynarodowego konfliktu zbrojnego, który przyczyniłby się do pokonania zaborczych mocarstw i oswobodzenia Polski. Chcąc służyć w armii tureckiej przyjął Islam, a wraz z nim nowe imię Murat oraz tytuł Paszy. Jednak pod naciskiem Rosji i Austrii Turcy odsunęli Bema od działalności wojskowej i politycznej, i przenieśli go do odległej twierdzy w Aleppo, gdzie 10 grudnia 1850 r. zmarł na malarię azjatycką. Według relacji jego adiutanta, Bem przed śmiercią powiedział: „Polsko, Polsko! Ja cię już nie zbawię”. Pochowany został w Turcji na starym cmentarzu wojskowym, położonym na skalistej górze Dżebel el Isam („Góra Wielkich Ludzi”). 30 czerwca 1929 r. dokonano uroczystego przewiezienia prochów Generała z Aleppo do Tarnowa.

Złożono je w Mauzoleum na wysepce w Parku Strzeleckim.

Adam Mickiewicz, w czasie Wiosny Ludów - 29 marca 1848 r., w Rzymie utworzył Legion Polski, przy boku Lombardii, którego zadaniem był udział w walce o wyzwolenie Włoch. Mickiewicz wierzył, że walka Włochów przeciw Austrii stwarza duże możliwości dla dążeń narodowyzwoleńczych Polaków. Cele i program Legionów wyłożone w tekście "Skład zasad". Wyrażały one m.in. wolność sumienia, równość obywateli, uwłaszczenie chłopów i równouprawnienie kobiet.

Po powrocie do Paryża Mickiewicz został współzałożycielem i redaktorem wydawanego w j. francuskim pisma Trybuna Ludów, które stanowiło przykład współdziałania demokratów różnych narodowości. Pismo odegrało istotną rolę w propagowaniu hasel rewolucyjnych i solidarności wszystkich walk narodowyzwoleńczych. Trybuna poparła walkę francuskiej lewicy z rządem. Po wygranej rządu oraz w wyniku interwencji ambasady rosyjskiej w Paryżu, pismo zostało zamknięte.

Trybuna Ludów. Strona tytułowa gazety z 15 marca 1849 r.